

ธีรภัทร หลังนาค. (2568). การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. คณะกรรมการการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พญา สมบูรณ์

ประธานกรรมการ

ปร.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา)

อาจารย์ ดร.วิจิตร บุญถลอด

กรรมการ

กศ.ด. (การบริหารและการจัดการการศึกษา)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งความสุข และ 4) สร้างสมการพยากรณ์การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2567 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเกรชี้ และมอร์แกน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน โดยใช้ประเภทของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหาร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการเป็นองค์กรแห่งความสุข มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 และ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยของย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.21) เมื่อพิจารณารายด้านเป็นรายข้อ ด้านเมตตา พบว่า ผู้บริหารมีความเมตตา รัก จริงใจ และปรารถนาดีต่อกลุ่มคน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.65) ด้านกรุณา พบว่า ผู้บริหารเปิดใจกว้างรับฟังปัญหาของผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.68) ด้านมุทิตา พบว่า ผู้บริหารมีการชื่นชม และยินดีในความสำเร็จของบุคคลากร และมีความเป็นก้ามยานมิตรแก่ทุกคน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.70) และ

ด้านอุเบกษา พบร่วมกับ ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจของตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.63) 2) ระดับการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.19) เมื่อพิจารณารายด้านเป็นรายข้อ ด้านความสุขของคนในองค์กร พบร่วมกับ บ้าน วัด และโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.61) ด้านผู้นำองค์กรสูงสุดขององค์กรแห่งความสุข พบร่วมกับ ผู้บริหาร สถานศึกษามุ่งเน้นศักยภาพการทำงาน โดยส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี และผูกพันต่อองค์กร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.62) และด้านการดูแลสภาพแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยา ในการทำงาน พบร่วมกับ มีการจัดบรรยายศาสตร์และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีความเหมาะสม ปลอดภัย และอี๊ดต่อการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.65) 3) การประยุกต์ใช้ หลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งความสุขของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) การพยากรณ์การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับพยากรณ์ แห่งความสุขของสถานศึกษา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถร่วมกันพยากรณ์ ได้ร้อยละ 72.00 สมการพยากรณ์ในรูปแบบแคนเดินคือ $\hat{Y} = 1.69* + 0.64*X$ และสมการพยากรณ์ ในรูปแบบแคนเดินมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.72* Z_x$ ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐาน

คำสำคัญ: หลักพรหมวิหารธรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา, องค์กรแห่งความสุข

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Theerapat Langnak (2025) . **Application of the Principle of Brahmavihara Dhama by Educational Administrators Affecting the Happiness in the Workplace in Schools under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2.** Thesis M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Assistant Professor Dr. Lita Somboon	Chairman
Ph.D. (Educational Research and Evaluation)	
Dr. Waiwoot Boonloy	Member
Ed.D. (Educational Administration and Management)	

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the application of the principle of Brahmavihara dhama by educational administrators, 2) study the happiness in the workplace in schools under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2, 3) study the relationship between application of the principle of Brahmavihara dhama by educational administrators and the happiness in the workplace in these schools, and 4) create a prediction equation for the application of the Buddhist principle of Brahmavihara dhama affecting the happiness in the workplace in these schools. The research sample was a group of 291 teachers and administrators in these schools in the academic year 2024. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table, and proportional stratified random sampling was used based on the type of the schools. The research instrument was a 5-rating scale questionnaire which was divided into 2 parts: Part 1 was about the application of the principle of Brahmavihara dhama by educational administrators with a reliability value of 0.93, and part 2 was about the happiness in the workplace in these schools with a reliability value of 0.91. This questionnaire had a reliability of 0.96. The statistics used for data analysis were: mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient and simple regression analysis.

The results of the research showed that: 1) the application of the principle of Brahmavihara dhama by educational administrators, overall was at the highest level ($\bar{X} = 4.55$, $S.D. = 0.21$). When considering each aspect, it was found that: Loving-kindness (Metta):

administrators were kind, sincere, and genuinely wished well for everyone at the highest level ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.65). Compassion (Karuna): administrators were open-minded and willing to listen to others' problems at the highest level ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.68). Sympathetic joy (Mudita): administrators appreciated and rejoiced in their colleagues' successes and maintained good relationships with all at the highest level ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.70) and Equanimity (Upekkha): administrators were confident in their decision-making at the highest level ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.63), 2) the happiness in the workplace in these school. When considering each aspect, it was found that: Organizational happiness: cooperation among home, temple, and school in school activities was at the highest level ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.61). Leadership of a happy organization: administrators emphasized potential performance by promoting unity and organizational engagement at the highest level ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.62). Psychosocial work environment: workplaces were well-organized, safe, and conducive to working at the highest level ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.62). and overall was at the highest level ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.19), 3) the relationship between the application of the principle of Brahmavihara dhamma by educational administrators and the happiness in the workplace in school had a positive relationship at a high level of correlation with statistical significance at the .01 level, and 4) the application of the Buddhist principle of Brahmavirara dhamma affecting the happiness in the workplace in these schools could predict with an accuracy of 72.00 percent. The statistical significance was at the .01 level. The creation of a forecast equation in raw score was: $\hat{Y} = 1.69* + 0.64*X$, and the predictive equation in standardized score was: $\hat{Z}_y = 0.72* Z_x$. The research results aligned with the hypothesis.

Keywords: Principle of Brahmavihara Dhamma, Educational Administrators, Happiness in the Workplace

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี